

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Катерина Мельничук
магістр 2 року навчання факультету бізнесу та права
Луцького національного технічного університету (м. Луцьк)

Вікторія Аніщук
доцентка кафедри права факультету бізнесу та права
Луцького національного технічного університету (м. Луцьк)

Мародерство як актуальне правопорушення під час воєнного стану

На сьогодні тема мародерства є актуальною, адже українці зіштовхнулися з проблемою збереження свого майна під час війни. Трапляються випадки, коли мародери розкрадають майно жителів міст, які покинули місце свого проживання, рятуючись від обстрілів та бомбардувань.

Крадії «працюють» в оселях громадян прямо під час обстрілів, в той час, коли власники майна перебувають в бомбосховищах. На початку війни соціальними мережами масово ширились відео як громадяни самотужки вчинювали самосуд над мародерами – з моральної точки зору можна їх зрозуміти, адже ніхто не хотів би, щоб з ним так вчиняли.

Мародерство в Україні є кримінально караним діянням і належить до злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення). За статтею 432 Кримінального кодексу, мародерство – це викрадення речей вбитих чи поранених на полі бою. За такі злочинні дії раніше було передбачено кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк від 3 до 10 років [0].

В Законі України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» визначається, що в умовах війни під «мародерством» розуміють крадіжки, вчинені не лише на полі бою, але й на інших територіях під час воєнного стану. Окрім того, цим законом було збільшено мінімальний термін позбавлення волі за такий злочин до 5 років [0].

Користуючись триступеневою класифікацією об'єктів кримінальних правопорушень, якої дотримуються більшість науковців, слід виокремити загальний, родовий та безпосередній об'єкти кримінального правопорушення – мародерства. Таким чином, загальним об'єктом є вся сукупність відносин, що поставлені під охорону кримінального закону [0, с.132].

На думку М. І. Панова родовим об'єктом мародерства як військового кримінального правопорушення є встановлений порядок несення або проходження військової служби, який становить сукупність суспільних відносин, що виникають і функціонують у процесі проходження військової служби всіма військовослужбовцями, їх службової і бойової діяльності та регламентуються правовими нормами чинного законодавства і правилами співжиття у військових колективах [0, с.11].

В.В. Прокопенко безпосереднім об'єктом мародерства визначає бойову славу Збройних Сил і честь військовослужбовця, а також порядок дотримання звичаїв та правил війни [6].

Щодо суб'єктивної сторони мародерства, то вищезазначене кримінальне правопорушення вчиняється виключно з прямим умислом та з корисливих мотивів. Суб'єктом мародерства є військовослужбовець. О. Р. Полегенько стверджує, що відсутність у КК України визначення поняття «військовослужбовець» стає перешкодою в притягненні винної особи до кримінальної відповідальності [5, с. 94].

Ми не згодні з такою думкою, адже вважаємо, що відсутність визначення поняття в самому ККУ не стає перешкодою, адже можна звернутися до інших нормативно-правових актів.

Окрім того, ми не згодні із думкою науковців щодо того, що суб'єктом мародерства є лише військовослужбовець. Вважаємо, що в даній статті робиться більше акцент не на особу, яка вчинила дане кримінальне правопорушення (військовослужбовця), а на місце його вчинення – поле бою та потерпілих – вбиті та поранені.

Досить важливо зазначити наступні ознаки даного військового кримінального правопорушення:

По-перше, не є мародерством заволодіння речами здорових осіб, які знаходилися на полі бою. Ці дії кваліфікуватимуться як кримінальне правопорушення проти власності (крадіжка, грабіж, розбій).

По-друге, для складу даного кримінального правопорушення не важливо, до якої армії відносилися вбиті чи поранені, речі яких викрадалися під час військового стану.

Інколи мародерство плутають із деякими кримінальними правопорушеннями проти власності. Від крадіжки мародерство відрізняється способом вчинення - може вчинятися, як таємно, так і відкрито, коли крадіжка, у свою чергу, вчиняється лише таємно, а також мародерство – це викрадення речей у вбитого чи пораненого, а крадіжка може вчинятися щодо будь-якої особи. Відповідно різниця між мародерством та розбоєм полягає також у тому, що досліджуване військове кримінальне правопорушення передбачає викрадення речей, як із застосуванням насилля, так і без такого, водночас розбій обов'язково вчиняється із застосуванням насилля. Різниця мародерства і грабежу полягає в наступному: спосіб вчинення (грабіж вчиняється виключно відкритим способом), суб'єкт, місце вчинення [0, с.524].

Отже, враховуючи вище вказане, можна зробити висновок, що мародерство одне з найактуальніших військових кримінальних правопорушень в умовах війни. Вчинення кримінального правопорушення з використанням умов воєнного стану є обтяжуючою обставиною. Вважаємо цілком виправданим збільшення мінімального строку позбавлення волі за дане кримінальне правопорушення.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25.
2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство» від 03 березня 2022 року. Відомості Верховної Ради України. 2022. № 2117-IX.
3. Карпенко М. І. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини): теоретичні та прикладні аспекти: монографія. К: ВНЗ «Національна академія управління», 2018. 420 с.
4. Панов М. І. Поняття, система і види військових злочинів. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) : навч. посіб / ред. М. І. Панов. Х. : Право, 2011. С. 5–21.
5. Полегенько О. Р. Суб'єкт військових злочинів за кримінальним кодексом України. Право.ua. 2015. № 3. С. 92–95.
6. Прокопенко В. В. Науково-практичний коментар до ст. 432 Кримінального кодексу України [Електронний ресурс] / Вадим Вікторович Прокопенко // цивільний та військовий адвокат. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.jurists.org.ua/criminal-law/2086-naukovo-praktichniy-komentar-do-st-432-krimnalnogo-kodeksu-ukrayini.html>.
7. Саєнко А. Г. Щодо питання розмежування військового кримінального правопорушення – мародерства та кримінальних правопорушень проти

власності, вчинених в умовах воєнного стану / А. Г. Саєнко, А. О. Огієвич. //
Юридичний науковий електронний журнал. – 2022. – №5. – С. 523–526.